

STVARJENJE SVETA

Stvarjenje sveta je prva knjiga Pentatevha, ki naj bi jo napisal globokoumen Jud v 5. st. pr. Kr. najverjetneje v Babiloniji. Bil je tudi zelo pesniško obdarjen saj njegovo delo vsebuje najrazličnejša retorična sredstva. To besedilo presega vsa prejšnja ki so prav tako imela vsebino o stvarjenju sveta. Na podlagi te knjige je nastalo tudi veliko obdelav v literaturi, slikarstvu in pa tudi glasbi. Knjiga priča o tem kako naj bi Bog ustvaril svet saj je bila Zemlja pusta in prazna. Čisto na začetku je ustvaril nebo in zemljo.

Naslednjič je poklical po svetlobi in videl je kako je dobra in s tem jo poimenoval dan. Ko pa je bila tema pa je to poimenoval noč. Naslednje kar je Bog ustvaril in poimenoval je nebo. Kasneje je rekel naj se zberejo vse vode in se prikaže kopno, kar se je res zgodilo. Kopno je poimenoval zemlja in vode morja. Na zemljo je zasadil rastlinje. Četrty dan se je odločil da mora narediti luči ki bodo ločevale dneve od noči, služenju znamenj, časom, dnevom in letom. Luč za dan je Sonce za noč pa so to zvezde in luna. Peti dan so se vode napolnile z morskimi bitji. Ustvarile so se še ptice, živina, laznina in zveri. Še isti- šesti dan pa si je zaželel da naj naredijo človeka po lastni podobi in sličnosti. In tako je bil ustvarjen tudi človek. Videl je kaj vse je naredil in se za svoje dobro delo odločil da sedmi dan počiva.

ADAM IN EVA

Ta zgodba nadaljuje dogajanje dogajanja iz knjige Stvarjenje sveta v Pentatevhu. Podrobneje opisuje nastanek prvega človeškega para, Adama in Eve. Snov o Adamu in Evi je bila v evropskih književnostih obdelana zelo pogosto (drame, epi). V kiparstvu in slikarstvu sta se pojavila čez celoten srednji vek kot akta.

Bog je v raju ustvaril prvega človeka (moški) in ga poimenoval Adam. Kasneje je še ustvaril iz njegovega rebra žensko. Živela ste v okolju kjer je Bog ustvaril drevesa iz katerih sta lahko jedla. Posvaril pa ju je da ne smeta jesti in pa tudi se dotikati drevesa spoznanja dobrega in hudega, ker če bosta, ju čaka smrt. Enkrat je kača hotela kača napeljati Evo na to da utrga sad iz tistega drevesa. In to je res naredila. Enega od sadov je ponudila še Adamu in kar naenkrat sta se zavedala da sta gola. Zato sta si naredila iz listov krila. Bog je izvedel da je kača zapeljala Evo in ji rekel da je od sedaj naprej zaradi tega dejanja prokleta med vsemi živalmi in med vsemi živalmi polja. Evi pa ker se njenemu zapeljevanju ni uprla, obljubil težave pri nosečnosti.

KAJN IN ABEL

Zgodba o Kajnu in Abelu spada med številne obdelave motiva dveh sovražnih bratov. Je zelo skrčena in zgoščena v bistvo.

Adamu in Evi je Bog podaril sina kateremu je bilo ime Kajn. Nato sta dobila še enega sina po imenu Abel. Kajn je bil poljedelec in je daroval sadove zemlje Gospodu Bogu, mlajši Abel pa pastir in je Gospodu Bogu daroval tolščo prvencev svoje drobnice. Če

lahko rečemo, je Bog naredil razliko saj se je ozrl samo na daritev Abela, na Kajnovu pa ne. Kajn je uprl svoj pogled navzdol in zaradi jeze in ljubosumja rekel mlajšemu bratu da gresta ven. Zunaj na polju ga je ubil. Gospod Bog je spraševal po Abelu. Kajn se je naredil da ne ve in da ni njegov skrbnik. Bog mu je velel da zemljo ki jo bo obdeloval mu ne bo dala pridelka. Za to kar pa je naredil bratu pa bo tudi sedemkrat kaznovan.

BABILONSKI STOLP

Ta zgodba je nastala ali šele v babilonskem izgnanstvu ali pa po njem, ko so stari Judje od blizu spoznavali mezopotamsko kulturo. Želi oz. poskuša razložiti številnost jezikov in razkropljenost ljudi povsod po svetu.

Zemlja je imela en sam jezik in tudi isto govorico. Ljudje iz vzhoda so v babilonski deželi našli ravnino kjer so se tudi naselili. Med seboj so se odločili da zgradijo mogočen stolp ki bo segal visoko čim bližje nebu in Bogu. Gospod je prišel dol pogledat stolp in mesto. Videl je in ugotovil da je to začetek njihovega početja sam imajo že en skupen jezik. Naredili pa bodo tudi vse česar se bodo spomnili. Zato bi bilo dobro da se ljudi razporedi in da se jezik zmeša.

RUTINA KNJIGA

Rutina knjiga se navezuje na Knjigo sodnikov s tem da svojo zgodbo postavi v dobo sodnikov. Po neki lastnosti naj bi jo napisal neznan pisec na podlagi starega ustnega izročila. Motivi dela so navdihnili mnogo slikarskih del.

V deželi je nastala lakota, v času ko so vladali sodniki. Neki mož iz Judovega Betlehema po imenu Elimelek je skupaj z ženo Noemo in sinovoma Mahalonom in Kelionom odšel v moabsko deželo da vi tam bival tok tujec. Mož Elimelek je umrl in žena je ostala sama z otrokoma. Otroka sta čez čas poročila moabski ženski, ena je bila Orfa, druga Ruta. Skupaj so tam živeli deset let nakar pa sta sinova umrla. Mati Noema je sedaj ostala sama. Slišala je da v njihovi prejšnji deželi Bog deli ljudem kruh in si je želela nazaj. Skupaj z Orfo in Ruto so se napotile v Judov Betlehem. Prosila ju je naj se vrneta saj nima več sinov da bi ju počakali. Orfa je res odšla, Ruta pa je ostala z nj in sta skupaj nadaljevali pot do Betlehema. V deželo sta prišli ravno ob ječmenovi žetvi in zaradi njih se je razgibalo vse mesto. Tam je Noema imela tudi še zelo bogatega sorodnika po moževi strani, ki mu je bilo ime Booz. In enkrat je Ruta rekla Noemi če gre lahko na polje pobirat klasje. Šla je in med delom jo je zmotil Booz. Ker je delala ves čas in ker je izvedel kdo je, je bil do nje milosten in ji povedal naj se drži ostalih dekel, in ko bo žejna naj gre k posodam pit. Ko je bil čas z čas za jed jo je povabil zraven in še enkrat rekel ostalim naj ji ne storijo žalega in nekaj ječmena zanalašč pustijo nepobranega. Ko ga je imela že na pretek se je z njim odpravila v mesto. Tam je tašči dala preostanek ječmena ki ji je ostal in povedala kje poberkuje. Tašča je Ruti naročila naj gre k Boozu, da tako dobi nov dom. Naroči ji še naj ga ne moti, dokler vsega ne poje in spi. Ko pa se odpravi spat

pa naj leže k njegovim nogam. Ruta naredi vse po njenih besedah. In tako sta se kmalu poročila in dobila sina Obeda.

TOBIJEVA KNJIGA

Tobijeva knjiga je ena izmed najpoznejših knjig Stare zaveze. Govori o vrnitvi sina Tobija in očetovem ozdravjenju vida saj je postal slep zaradi lastovičjih iztrebkov. Tobi je odšel od doma zaradi revščine da bi izterjal dolgove in bil je že čas ko bi se moral že vrniti. Na poti se je poročil s Saro in tako je zaradi poroke in obveznosti zamujal. Starša sta ga že nestrpno pričakovala in bila v skrbeh. A njegov oče je vedel da je odšel s skrbnim možem na pot in da je živ in zdrav. Oče Sare, Raguel reče Tobiju da sporoči staršema da je vse v redu a zaradi želje da mu Saro izroči takoj je to tudi storil in lahko sta odšla. Sari oče naroči še naj bo dobra do tašče in tasta, naj vlada družino, vodi hišo, ljubi moža in podobne obveznosti ki jih je ob poroki dobila. Na poti srečata Rafaela ki reče Tobiju da bi bilo dobra da hitreje oddideta naprej, žena in živina pa naj počasi za njima prihajata. S seboj je vzel še ribje mazilo po Rafaelovem opozorilu. Nekaj stran od doma je že čakala mama in ko je zagledala svojega sina je to tudi na glas zakričala. Bila sta neskončno vesela in Tobi je očetu res namazal oči z ribjim mazilom in kar naenkrat je spregledal in bil vesel da je lahko zagledal svojega sina Tobija. Čez sedem dni je prišla še Sar . In naslednjih sedem dni so vsi skupaj preživeli v veselju in dobrotah. Za vse kar jim je pomagal Rafael so se mu radi zahvalili tako da bi mu dali polovico tistega ki je Tobi prinesel s seboj iz poti. Angel Rafael pove da naj se zahvallijo Gospodu Bogu. Ob vsem kar jima je angel povedal sta z obrazom padla na tla in nato še tri ure ležeče na obrazu hvalila Boga² in oznanjala vsa njegova čuda.

PREROK JONA

Je ena izmed malih preroških knjig Stare zaveze in je prava zgodba.

Gospod je govoril Jonu naj pojde v veliko mesto Ninive in tam pridiga. Ker to ni želel, je hotel zbežal pred Gospodom v Tarsis. V Jafi je našel ladjo ki je bila napotena v Tarsis. Ker je bil na ladji, je morje postalo zelo valovito. Mornarji so se odločili da ga vržejo v morje in morje se je umirilo. Jona je požrla riba kjer je ostal tri dni in tri noči,

kjer je tudi molil. Na vse zadnje je Gospod ribi le ukazal naj vrže Jona na kopno. Vendar se je Bogu bilo treba nekako oddolžiti. Že spet mu naroči naj gre v Ninive in jih uniči. Tokrat ga uboga. Ko so za njihov obisk izvedeli Ninivljani so pričeli s postom, Bog pa jim je odpustil. Jon je bil jezen do smrti zaradi usmiljenja Gospoda do Niniv.

JUDITINA KNJIGA

To besedilo se prične z molitvijo Judite kar nakaže tudi na to da je Judita ženska ki zelo rada moli. Bog ji je dal tudi izjemno lepoto. Izkaže se da je tudi zelo pogumna Hebrejka, saj se je odločila da oddide pred asirskega kneza Holoferna. Imela je namen rešiti svoje ljudstvo a se njemu zlagala da je proti svojemu ljudstvu. Njen govor je bil za Holoferna zelo prepričljiv in všečen, pa tudi za služabnike! Čudili so se njeni bistrosti saj je tako zelo lepa in postavna. Tedaj ji je pustil vstopiti tja, kjer je imel shranjene zaklade. Določili so ji tudi šotor iz katerega je tri dni lahko zapuščala po lastni volji. Ob polnoči je hodila k stundencu se umivat in vmes še molila h Gospodu naj ji uspe rešiti svoje ljudstvo. Četrty dan je knez naročil svojemu komorniku naj Judito prepriča k temu da bi prebivala pri njemu. Uspelo mu je. >> Čemu naj bi nasprotovala, če je knezu tako najboljše, naj bo pa tako << je rekla Judita in se obleka v krasno obleko. Odšla je k njemu. Tako zelo si jo je želel da tega ni moral skriti. Skupaj sta jedl in pila kar jima je pripravila dekla. Ko je na postelji Holofern zaspal od vse te pijače je Judita velela dekli naj gre gre ven iz sobe in pazi da kdo ne pride noter. S solzami je odšla molit in prosit Boga naj ji pusti da dokonča kar mora. Ko je končala je stopila poleg kneza, snela meč iz bližine in mu odsekala glavo in zvalila njegov trup na tla. Gospod jo je spremljal ves čas in lahko so ga prehvalili vsi.

ESTERINA KNJIGA

Esterina knjiga spada med zgodovinske knjige Stare zaveze.

Kralju Auerju tedanja kraljica Vasti ni bila všeč tako ona, kot njena dejanja. Zato je iskal nove kraljice, mlade, device, lepe in postavne. Mladenka ki bo kraju ušeč bo nastopila vse naprej nместo Vasti. Kralju je dobor ugajala maldenka iz prestolnice Suzi in si tudi pridobila njegoo naklonjenost. Dal ji je vse kar je potrebno za ohranitev lepote pa tudi hrano. Vse izbranke so se 6 mesecev lepotičile. In po 6 mesecih je nastopil trenutek ,ko je bilo treab stopiti pred kralja. Estera je ugajala vsem ki so jo videli. Imela je prednost pred vsemi drugimi maldenkami. N aglavo ji je posadil krono in nalsedil je Vasti. Pripravljena ji je bila tudi gostija. Kljub temu da je postala kraljica je še vedno ubogala Mardoheja. Na to kaže to da je bilo krlaju streženo pri življenju a mardohej je preko estere to preprečil. Prišel je tudi čas ko je kralj povzdignil amona na pomembnejše mesto in vis razen mardoheja so se mu

klanjali, Ko je amon izvedel, se je razjezil. Kaznovati pa ni želel samo njega, temveč vse Jude kjer se kralju ne klanjajo. Mrdohej je izvedel kaj se dogaja in oblekel se je v pretrgana oblačila, potresel s pepelom, šel v sredino mest in vpil z velikim jokom. Ko je estera ugotovila kaj vse se dogaja je poslala k Mardoheju služabnika Etaha, kateri je vse njegove esede prenesel njej nazaj. Prosil jo je naj gre h kralju da pomilosti njeno ljudstvo. Kar nekaj časa je bilo potrebnega da je Estera le privolila vendar je za to kar bo naredila zahtevala naj Mrdohej skliče vse Jude ki živijo v Suzah in naj postijo zanjo tri dni. Ubogal jo je. Odločila se je da tvega svoje življenje in se napotila h kralju,. Ta jo je poslušal, a ni mu hotela takoj povedati kaj se dogaja. Organizirala je obed skuapaj s kraljem in Amanom ki se je tisti večer ravno bajal kako zelo je bogat in uspešen. To zanjga še ni bilo dovolj. Želel si je mardohajeve smrti. Žena ga pri tem podpre. Tudi Amanu je bil predlog všeč in dal je napraviti vislice. Tisto noč kralj ni moel spati. Bral je knjigo letopisov in ugotovil da je Mardohej bil nekoč že dobro počaščen. Aman ga je imel za nalogo obleči, posaditi na konja in z njim po trgu hoditi in klicati da se tako godi možu, ki ga je kralj želel počastiti. Mardohej se je potem vrnil h kraljevim vratom. Aman pa je žalosten hitel domov. Doma je vsem povedal kaj se je zgodilo in žena mu je rekla da bo zoper njega padel. Z atem pa je nujno moral k Esteri na obed. ko je kralj ravno pil vino, vpraša estero da naj mu že pove kaj si želi, in če tudi bi bilo pol kraljestav. Estera si ne želi nič drugega kot samo da njeno ljudstvo ne bo več zaničevano, da bodo vse Jude pustili ževeti. To željo ima, ker jih je prav Aman želel prodati v suženjstvo, smrt in to je kralju tudi jasno povedala. Aman se v tistem trenutku presatraši, kralj vstane in jezno oddide na vrt pri palači. Ker je ta mož že takoj vedel da je med njim in kraljem že vsega konec, je prosil estero za življenje. JEZA KRALJA kar ni minila, umiril se je šele takrat, ko so amana obesil na vislice ki jih je imel pripravljene za Mardoheja.

JOBOVA KNJIGA

Jobova knjiga spada med poučne biblijske knjige. Njej obsežejpi osrednji del je sestavken iz jobovih tožb.

V deželi Hus je nekdam živel mož Job. Bil je pravičen in bal se je boga. Rodilo se mu je sedem sinov in tri hčere. Imel je tudi zelo veliko živali in silno mnogo služničadi. Bil je res drugačen, bogatejši od vseh drugih mož Vzhoda. Njeogvi sinovi so imeli naado hoditi po drugiih hišah na gostije kamor so ob določenem času vabili s sevoj tudi svoje tri sestre. Job je bil prepričan da to kar delajo je greh in zato je zgodaj zjutraj vstajal in daroval žgalne daritve po številu vseh njegovih otrok. Nekega dne se je zgodilo da je pred Boga stopil satan, ki meni da će mu Bog obrne hrbet, da mu ne bo več naklonjen.. Nekega dne je so Sabejci ugrabli živali, pobili hlapce. Povrh mu silen vihar uniči še hišo v kateri so bili otroci. Na žalost so tudi oni umrli. Job od žalosti pretrga svoje oblačilo, ostriže glavo, pade na tla in moli k Bogu. Gospod ga je dal, Gospod ga bo vzel. Naj bo hvaljeno čaščeno Gospodovo ime! Izkaže se da je Job še vedno utrjen v sovji pobožnosti. Kljub vsemu Job ne obupa in še ostaja pobožen. Ko o vsem hudem, kar ga je prizadelo slišijo njegovi trije prijatelji, vsak pride iz

svojega kraja in mu izrazi sožžalje. Ko so ga zagledali, ga niso spoznali zaradi pretrganih oblačil. Z njim so sedeli sedem dni in sedem noči in nihče ni spreogovoril besedice zaradi bolečine. Gospod je Jobovo usodo spremenil, ko ga je prosil za prijatelje in mu dvojno dal vsega kar je imel prej. K njemu pridejo vsi znanci da skapaj nazdravijo. Bog je Joba blagoslavljal še bolj kot prej in mu dal še sto štirideset let življenja.